

Skärgårdens trafikantförening

Stockholms läns landsting
Trafikförvaltningen
105 73 Stockholm

Diarienummer SL 2016-0770

Yttrande över trafikförvaltningens remiss med förslag till trafikförbättrande åtgärder

Skärgårdens trafikantförening har tagit del av trafikförvaltningens remiss med förslag till trafikförbättrande åtgärder i kollektivtrafiken i Stockholms län. Föreningen önskar härmed avge synpunkter på de presenterade förslagen som rör den kollektiva sjötrafiken i Stockholms skärgårds-, hamn- och pendelbåtstrafik.

Skärgårdens trafikantförening bildades år 1963 för att verka för en utvecklad båttrafik i Stockholms skärgård till gagn för de hel- och deltidsboende samt besökande i skärgården, likaså verkar föreningen för utvecklad trafik i Mälaren samt pendelbåtstrafik.

Skärgårdens trafikantförening finner det glädjande att trafikförvaltningen har sammanställt en heltäckande lista med förslag kring förbättringar av båttrafiken, från Arholma i norr till Landsort i söder. Föreningen vill framhålla en del av de presenterade förslagen och härutöver i detta yttrande framhålla fler angelägna förbättringar som trafikförvaltningen och trafiknämnden bör rikta uppmärksamheten på i det kommande arbetet med att ytterligare utveckla och förbättra båttrafiken i stockholmsregionen.

På traden **Stockholm-Arholma**, tabell 27, ligger **Marö**. Ön har endast trafik med fartyget som trafikerar Stockholm-Arholma vilket har medfört att trafiken upphör vid sommartur-listans sista dag och sedan står ön utan någon som helst båttrafik under hösttidtabellen, vintertidtabellen och vårens första trafikmånad. I mitten av maj går årets första tur till den ön. År 2017 har inneburit en viss förbättring därigenom att förbindelser har funnits fredagar och söndagar redan från påsk. Trots detta är det en ö med ytterst begränsad tillgång till turer. Då Marö ligger relativt nära Gräskö, som har nära nog fullt utbyggd bastrafik året runt på trad 28, Furusund-Östernäs-Söderöra, borde även Marö i viss utsträckning kunna få inbegripas i denna trafik. Ansvarig kommun, Norrtälje, har gjort stora insatser för att förbättra infrastrukturen för de boende på Marö varför förutsättningarna för ett bra resandeunderlag vid en utökad trafik synes goda.

Svartlöga och **Rödlöga** bör i större utsträckning kunna ha båttrafik vintertid när isen ligger än vad som har varit fallet de senaste åren. Skärgårdens trafikantförening sätter sitt hopp till att den under byggnad varande nya båten för trafik i detta område kommer att kunna medföra en bättre stabilitet i trafiken till dessa öar.

Föreningen ser med tillfredsställelse att förvaltningen uppmärksammar behovet av en utvecklad passagerartrafik samt behov av godstransporter i lågsäsong till öarna i Norrleden norr om tabell 9, till **Timrarö**, **Ålön**, **Vättersö**, möjligen kanske även **Själbottna**, kan räknas till denna samling. Föreningen finner att det är ytterst angeläget att en sådan förbättrad trafik skyndsamt kan komma till stånd.

När det gäller trafiken **Ropsten-Tranholmen-Storholmen** är det av största vikt att få trafik under vinterturlistan, från trettonhelgen till varturlistans start. Öarna har en stor heltidsboende befolkning, till antalet boende är de bland de största öarna i Stockholms skärgård. Det kan tyckas anmärkningsvärt att dessa öar helt saknar trafik under vintern.

Ytterligare en ö innanför Vaxholm med heltidsboende och som helt saknar trafik under vinterturlistan är **Tegelön**. Likaså saknar de näraliggande öarna **Furuholmen, Risholmen** (Risberga brygga) och **Kalvholmen** förbindelser från mitten av december till första hälften av april. Trafikförvaltningen bör se över möjligheten att låta sådan trafik komma till stånd.

Det finns förbättringsmöjligheter för båttrafiken i Vaxholmsområdet vintertid. Förutom nämnda fall med Tegelön och andra öar innanför Vaxholm, även sträckan **Lervik-Fåglarö-Linäs-Saxaröarna** samt **Lindalssundet** för att komma mer i nivå med turutbudet under senhösten och varturlistans första veckor. Föreningen är medveten om att en viss tonnagebrist gör sig gällande för vintertrafikens vidkommande. I det kortare perspektivet kan inhyrt tonnage vara en lösning under isfri period och vid is antingen inhyrda fartyg eller landstingets tonnage med isbrytande kapacitet som inte redan är engagerat i skärgårdstrafik.

Det önskemål om förbättrad trafik som är det som våra medlemmar oftast uppmärksammar Skärgårdens trafikantförening på, är den om förbindelser mellan Stockholm, **Strömkajen** och trader i mellersta skärgården under vinterturlistan och därigenom också möjligheter att resa från Nacka (Hasseludden), Lidingö (Gåshaga) och till resmålet på en skärgårdsö. Måndag-torsdag är det i princip omöjligt att resa på detta flexibla sätt eftersom inga turer går från eller till Stockholm, bortsett en mycket tidig avgång måndag morgon.

Likaså framförs återkommande önskemålet om trafik morgon och kväll januari-april mellan öar i Vaxholmsområdet och Stockholm i likhet med de förbindelser som upprätthålls vår, sommar och höst, samt fram till trettonhelgen.

Skärgårdens trafikantförening värdesätter trafikförvaltningens ansträngningar att uppnå bastrafikstandard enligt RUFSS på traden **Åsättra-Norra Ingmarsö-Husarö(-Möja)** och likaså en närmare samordning med trafiken på **Norra Husarötraden** Stockholm-Örsö-Edö-Norra Ingmarsö-Husarö (tabell 12), förutsatt att detta medför trafikförbättringar för resenärerna.

Det saknas inte möjligheter att förbättra trafiken på sträckan **Örsö-Edö** i lågsäsong och framförallt under vinterturlistan borde trafikförvaltningen se över möjligheten att på sikt vid is kunna finna ett bättre alternativ än svävartrafik.

Det är glädjande att trafiken **Åsättra-Norra Ingmarsö-Husarö(-Möja)** avses få en över året mer likartad turlista. Det bör medföra att de neddragningar i trafiken som sker sommartid, framgent torde vara ett minne blott. Det färre antalet turer under sommaren påverkar de heltidsboendes möjlighet att leva och verka i denna del av skärgården. Ett likartat problem uppstår vintertid när isen ligger. Då ställs båttrafiken in och ersätts med svävare. Denna trafik är endast till för de heltidsboende och svävaren har en ytterst begränsad kapacitet. Det bör vara en angelägen fråga för trafikförvaltningen att finna en stadigvarande lösning som på ett bättre sätt kan motsvara resenärernas behov av en tillförlitlig och tillgänglig förbindelse med Åsättra som utgångspunkt även vintertid vid is.

Waxholmsbolaget har beställt ett isbrytande fartyg för trafik i Furusundsområdet och har option på ytterligare fartyg. Man kan konstatera att denna fartygstyp, med förhållandevis litet djupgående, lagom kapacitet samt möjligheter för godstransporter skulle kunna göra god tjänst på flera trader i Stockholms skärgård, främst i lågsäsong.

Bland annat då på traden Ropsten-Tranholmen-Storholmen (under förutsättning att en kajplats norr om Lidingöbron kan ordnas), som passbåt på korta trader i Vaxholmsområdet samt för vintertrafik vid is från och till Åsättra med angränsande trader.

På Gällnö finns, förutom huvudbryggan som bär öns namn, även **Gällnönäs**, vilket är närmaste brygga för en del av öns heltidsboende. Utefter samma trad finns också **Galtholmens** brygga. Dessa två bryggor hamnar något i kläm på vägen mellan Sollenkroka och Boda. Sommartid – liksom ibland även på höst- och vartidtabellen – uppstår problem för resenärerna att komma åter till den fastlandsbrygga man åkte från, vanligen Boda.

Trafikförvaltningen borde ta under övervägande att några turer Boda-Södra Ingmarsö som i varturlistan 2017 utförs av m/s Swea Sandö, mellan Gällnö och Trångholmen anlöpa Galtholmen och Gällnönäs istället för att ta farleden genom Karklöfaret.

Vintertid fredag förmiddag anlöps inte Galtholmen och Gällnönäs av båt från Stockholm till Möja, utan av en separat lokalförbindelse mellan Boda och Sollenkroka. Därmed saknas möjligheter för resenärerna till dessa bryggor att kunna åka från Strömkajen, Hasseludden, Gåshaga eller Vaxholm. Trafikförvaltningen bör överväga möjligheten att turen Stockholm-Möja fredag förmiddag under vinterturlistan kan anlöpa Galtholmen och Gällnönäs.

Vid Ingaröfjärden ligger de tre öarna **Ängsö, Gränö** och **Kalvholmen**. Dessa öar har förbindelser företrädesvis genom de fartyg som trafikerar Nämndötraden. Höst, vinter och vår, har Ängsö, Gränö, Kalvholmen ett begränsat utbud, främst därför att trafiken på Nämndötraden måndag-onsdag utgår från Björkviks brygga och dessa veckodagar finns ingen trafik över huvudtaget till de tre berörda öarna. Önskemålet är att i någon utsträckning kunna inbegripas i trafiken till/från Björkvik dagar då det inte upprätthålls förbindelser mellan Nämndö och Saltsjöbaden.

Under vinterturlistan har öarna trafik vid långhelger och veckoslut från mitten av december fram till och med trettonhelgen samt i samband med sportlovet, vissa år även påsklovet, om inte isen är alltför svårforcerad på sträckan mellan Dalarö och Trinntorp. På sikt vore en utökning av trafiksäsongen vintertid både önskad och uppskattad av tradens resenärer.

Föreningen finner det glädjande att trafikförvaltningen planerar för att permanenta trafiken **Dalarö-Huvudskär** vilket inte bara väsentligt förbättrar möjligheterna att göra besök vid samt driva verksamhet i arkipelagen i Stockholms skärgårds sydöstligaste del. Det betyder också mycket för hela denna del av skärgården med Dalarö och Ornö som besöks- och turistmål.

En trafik som sommaren 2016 var associerad, får man väl kalla det för, till skärgårdstrafiken under landstingets ansvar, var de förbindelser som under juli upprätthölls **Kapellskär-Söderarm**, som är Stockholms norra skärgårds östligaste utpost och i mångt och mycket kan jämföras med Huvudskär i en annan del av skärgården. Trafikantföreningen anser att även trafiken till Söderarm framgent bör vara en fullt ut integrerad del av landstingets skärgårdstrafik.

Vi ser med tillfredsställelse att det finns planer för att underlätta för de heltidsboende på öar kring **Ornö**, främst **Kymmendö**, genom en utökad vardagstrafik i lågsäsong. Det skulle uppskattas om en mer likartad turlista fanns för höst, vinter och vår i så motto att trafiken kan upprätthållas samma veckodagar under de olika årstiderna. Förutom fredag-söndag, har traderna till öarna på Ornös öst- och västsida trafik måndag samt onsdag under senhösten och vårens första veckor. Vintertid upprätthålls förbindelserna tisdagar.

Skärgårdens trafikantförening vill framhålla behovet att trafikförvaltningen i samarbete med operatörer för såväl sjötrafik och landburen kollektivtrafik ytterligare fokuserar på förbättringar kring *hela resan*, smidigare byten för resenärer mellan båt och buss.

Därtill verkar för att busshållplatser är placerade så nära brygga eller kaj som möjligt samt direktbussar till/från båtförbindelser med många resenärer.

Föreningen noterar att remissförslaget inte berör linje 80, Sjövägen. Trafikantföreningen har tillsänt trafiknämnden och förvaltningen en separat skrivelse i detta ärende (daterad 15 december 2016) om behovet av ökad kapacitet på hela linjen samt ytterligare förstärkning på sträckan Nybroplan-Saltsjöqvarn med anledning av ombyggnaden av Slussen. En viss kapacitetsökning i trafiken under våren 2017 har kommit till stånd men det finns ytterligare behov och föreningen ber att få hänvisa till skrivelsen från december 2016 om pendelbåttrafiken. Vidare bör förvaltningen rikta uppmärksamheten på att linje 80 i större utsträckning bör anlöpa Frihamnen, förbättra förutsättningarna för bussanslutningar där samt att framgent också inbegripa Värtahamnen i denna pendelbåttrafik.

När det gäller försökstrafiken med pendelbåt över Riddarfjärden (linje 85), pendelbåt Stockholm-Kungshatt-Ekerö (linje 89), försök med SL:s periodkort med Nybroplan-Hammarbyhamnen (linje 84) samt den Nord/sydliga linjen Arholma-Nynäshamn bidrar gärna Skärgårdens trafikantförening med synpunkter och erfarenheter då provperioden är i slutfasen och en utvärdering skall göras.

Slutligen vill Skärgårdens trafikantförening framhålla att föreningen uppskattar trafikförvaltningens strävan att utarbeta en mer likartad turlista under lågsäsong på ett flertal trader i skärgården i enlighet med RUFSS, kvällsavgångar på fler trader med kärnörar samt uppmärksammar utvecklingen av verksamheter på skärgårdens öar och därmed sammanhängande behov av utökad, anpassad eller ändrad båttrafik.

Stockholm den 10 maj 2017

Lennart Rohdin
ordförande
Skärgårdens trafikantförening

Nils Cronholm
ordförande
Skärgårdens trafikantförenings
Trafikkommitté

Lars Berglöf
trafiksekreterare
Skärgårdens trafikantförenings
Trafikkommitté

Skärgårdens trafikantförening bildades år 1963. Föreningens syfte är att under devisen "Skärgårdstrafik för alla" tillvarata och uppmärksamma samtliga resandekategoriernas behov och önskemål. Föreningen är en ideell och politiskt obunden organisation som företräder såväl bofasta, deltidsboende och besökande i Stockholms skärgård och Mälaren. Skärgårdens trafikantförening är remissinstans i trafik- och skärgårdsfrågor. I föreningens styrelse sitter representanter för alla passagerarkategorier, bland annat bofasta och deltidsboende från olika delar av skärgården samt representanter för SIKO. Föreningen har arbetsgrupper, bland annat en trafikkommitté och en bryggkommitté. Skärgårdens trafikantförening ger ut Skärgårdsboken samt arrangerar Skärgårdsbåtens Dag årligen sedan 1964, och firas en onsdagkväll i början av juni månad. Stockholms ångbåtar deltar och därtill ett flertal motordrivna skärgårdsbåtar i traditionell båtparad till Vaxholm.

Skärgårdens trafikantförening

Nybrogatan 76, 114 41 Stockholm. Telefon och fax 08-662 89 02
e-post: skargardstrafikanten@tele2.se Internet: www.skargardstrafikanten.se